

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste muutmise seoses ministeeriumide ja nende valitsemisalade ümberkorraldamisega“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu on ettevalmistatud Riigikogu menetluses oleva Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 505 SE (edaspidi *VVSi eelnõu*) alusel. VVSi eelnõuga nimetatakse Justiitsministeerium ümber Justiits- ja Digiministeeriumiks ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi digiarengu valdkonna ülesanded lähevad üle Justiits- ja Digiministeeriumile.

Ministeeriumide ümberkorraldamine lähtub riigireformi üldisemast eesmärgist vähendada dubleerimist riigiametites ning parandada avaliku teenuse kvaliteeti ja kättesaadavust.

Selle tõttu tuleb muuta 12 Vabariigi Valitsuse määrust ning muudatused on eelkõige seotud ministeeriumite ning ministrite nimetuste asendamisega.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (e-post ragnar.kass@mkkm.ee, tel 5382 7706) koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sisuosakondadega. Eelnõu ja seletuskirja on keeliliselt toimetanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (e-post merike.koppel@just.ee, tel 5856 9469).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud VVSi eelnõuga. Eelnõuga muudetakse järgmiste määruste järgmisi redaktsioone:

- 1) Vabariigi Valitsuse 23. septembri 2016. a määrus nr 103 „Asutustes täiendavate riigikaitsealise töökohustusega ameti- ja töökohtade määramise tingimused, riigikaitsealise töökohustusega ameti- ja töökohtade loetelu ning nende üle arvestuse pidamise kord“ (RT I, 05.07.2023, 23);
- 2) Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ (RT I, 05.07.2023, 232);
- 3) Vabariigi Valitsuse 3. oktoobri 2013. a määrus nr 145 „Eesti teabevärava eesti.ee haldamise, teabe kättesaadavaks tegemise, arendamise ning kasutamise nõuded ja kord“ (RT I, 14.07.2023, 7);
- 4) Vabariigi Valitsuse 3. juuli 2008. a määrus nr 111 „E-toimiku süsteemi asutamine ja e-toimiku süsteemi pidamise põhimäärus“ (RT I, 09.03.2018, 5);
- 5) Vabariigi Valitsuse 24. aprilli 2014. a määrus nr 60 „Huvide deklaratsioonide registri põhimäärus“ (RT I, 29.09.2022, 3);
- 6) Vabariigi Valitsuse 12. detsembri 2005. a määrus nr 301 „Raadioside piiramise kord“ (RT I, 26.05.2020, 7);
- 7) Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2008. a määrus nr 58 „Riigi infosüsteemi haldussüsteem“ (RT I, 14.07.2023, 4);

- 8) Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2007. a määrus nr 262 „Riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse kord“ (RT I, 24.09.2024, 9);
- 9) Vabariigi Valitsuse 7. juuli 2005. a määrus nr 160 „Sideettevõtjale sõnumite ülekandmise ja teabe andmise kulude hüvitamise kord“ (RT I 2005, 41, 320);
- 10) Vabariigi Valitsuse 10. juuni 2010. a määrus nr 71 „Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku ning kantselei põhimäärus“ (RT I 2010, 33, 170);
- 11) Vabariigi Valitsuse 25. mai 2017. a määrus nr 88 „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused“ (RT I, 19.05.2022, 8);
- 12) Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2015. a määrus nr 129 „Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni põhimäärus“ (RT I, 05.07.2023, 241).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmeteistkümnest paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse Vabariigi Valitsuse 23. septembri 2016. a määruse nr 103 „Asutustes täiendavate riigikaitselise töökohustusega ameti- ja töökohtade määramise tingimused, riigikaitselise töökohustusega ameti- ja töökohtade loetelu ning nende üle arvestuse pidamise kord“ § 2 lõike 1 punktis 5 sätestatud protsendimäära, mille ulatuses võib Justiits- ja Digiministeeriumis teenistuskohiti riigikaitselise töökohustusega teenistuskohaks määrata.

Justiitsministeeriumis on hetkel 191,2 töö- ja ametikohta. Seoses digivaldkonna töö- ja ametikohtade (66 töö- ja ametikohta) ületulekuga ning uute riigikaitseliste ülesannetega tõstetakse Justiits- ja Digiministeeriumi varasemat riigikaitselise töökohustusega ameti- ja töökohtade protsendimäära (40) 5 protsendipunkti võrra 45%-ni.

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tegevuste ümberkorraldamine nimetatud ministeeriumide asjaomaste protsendimäärade muutmist ei vaja.

Eelnõu §-ga 2 tunnistatakse kehtetuks Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 43 lõike 1 teine ja kolmas lause. Kehtetuks tunnistatavad laused sätestavad, et andmekaitsealast järelevalvet registri pidamise seaduslikkuse üle teostab Andmekaitse Inspeksioon vastavalt oma pädevusele ning et järelevalvet andmekogu kasutuselevõtmise ja andmekogu haldamise vastavuse üle seadusele, teistele õigusaktidele ja tehnilistele nõuetele teostab ning andmete töötlemisel tekkivaid vaidlusi lahendab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium või majandusvaldkonna eest vastutava ministri volitatud ministeeriumi valitsemisalasse kuuluv asutus.

Kehtetuks tunnistatavad laused kordavad sisuliselt kehtivat õigust ning ei oleks vaja eraldi korrata. Avaliku teabe seaduse § 45 lõike 1 punkti 3 kohaselt teostab riiklikku ja haldusjärelevalvet teabevaldajatepoolse andmekogude asutamise, kasutuselevõtmise, pidamise, ümberkorraldamise ja lõpetamise üle Andmekaitse Inspeksioon.

Eelnõu §-ga 3 asendatakse Vabariigi Valitsuse 3. oktoobri 2013. a määruses nr 145 „Eesti teabevärava eesti.ee haldamise, teabe kättesaadavaks tegemise, arendamise ning kasutamise nõuded ja kord“ sõnad „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium“ sõnadega „Justiits- ja Digiministeerium“ vastavas käändes.

Ministeeriumi nimetuse muutmise tingib asjaomase valdkonna üleandmine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt Justiits- ja Digiministeeriumile.

Eelnõu §-ga 4 asendatakse Vabariigi Valitsuse 3. juuli 2008. a määruse nr 111 „E-toimiku süsteemi asutamine ja e-toimiku süsteemi pidamise põhimäärus“ § 20 lõike 1 teises lauses sõnad „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium“ sõnadega „Riigi Infosüsteemi Amet“.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi nimetuse asendamise Riigi Infosüsteemi Ameti nimetusega tingib asjaomase valdkonna üleminek Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt Justiits- ja Digiministeeriumile ning ühtlasi ka Riigi Infosüsteemi Ameti liikumine Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisalasse. Sisuliselt teeb Riigi Infosüsteemi Amet juba praegu oma pädevuse piires järelevalvet e-toimiku süsteemi pidamise üle.

Eelnõu §-ga 5 asendatakse Vabariigi Valitsuse 24. aprilli 2014. a määruse nr 60 „Huvide deklaratsioonide registri põhimäärus“ § 5 lõikes 1 sõnad „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium“ sõnadega „Riigi Infosüsteemi Amet“.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi nimetuse asendamise Riigi Infosüsteemi Ameti nimetusega tingib asjaomase valdkonna üleandmine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt Justiits- ja Digiministeeriumile ning ühtlasi ka Riigi Infosüsteemi Ameti liikumine Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisalasse. Sisuliselt teeb Riigi Infosüsteemi Amet juba praegu oma pädevuse piires järelevalvet huvide deklaratsioonide registri pidamise üle.

Eelnõu §-ga 6 muudetakse Vabariigi Valitsuse 12. detsembri 2005. a määrust nr 301 „Raadioside piiramise kord“.

Punktiga 1 asendatakse § 5 lõike 1 punktis 1 sõna „Justiitsministeerium“ sõnadega „Justiits- ja Digiministeerium“.

Ministeeriumi nimetuse muutmine on tingitud Justiitsministeeriumi nimetuse muutmisest.

Punktiga 2 täiendatakse § 5 lõiget 1 punktiga 2¹ ning lisatakse loetellu tähestikulises järjekorras ka Kliimaministeerium.

Sisuliselt on tegemist 2023. aastal ministeeriumide ümberkorraldamise tulemusena tähelepanuta jäänud määruse muutmisega. Kuna Kliimaministeeriumi valitsemisalas on mh lennunduse valdkond, siis on vajalik loetellu lisada ka Kliimaministeerium. Seega on sagedusloa taotleja kohustatud kooskõlastama sagedusloa taotluse raadiosidet piirava raadiotehnilise vahendi kasutamiseks ka Kliimaministeeriumiga, kui Kliimaministeeriumi või tema valitsemisala asutuse ülesannete täitmist võib raadiosidet piirava raadiotehnilise vahendi kasutamine mõjutada.

Eelnõu §-ga 7 muudetakse Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2008. a määrust nr 58 „Riigi infosüsteemi haldussüsteem“.

Punktiga 1 asendatakse § 5 lõike 1 punktis 7 sõnad „majandus- ja kommunikatsiooniministri“ sõnadega „valdkonna eest vastutava ministri“.

Sõnastusest on otstarbekas välja jätta ministri ametinimetuse ja asendada see vastutusvaldkonnaga, kuna Vabariigi Valitsuse seaduses ei ole ministrite loetelu koos nende ametinimetustega reguleeritud. Ministrite loetelu koos nende ametinimetustega esitab peaminister oma ettepanekus Vabariigi Presidendile. Ministrite pädevuse ministeeriumi juhtimisel ja ministrite vastutusvaldkonnad määrab peaminister oma korraldusega. Seega ei pea määrust edaspidi muutma, kui ministri ametinimetuse muutub.

Punktiga 2 asendatakse § 16 lõikes 2 ja lõike 3 sissejuhatavas lauseosas sõnad „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga“ sõnadega „Justiits- ja Digiministeeriumiga“.

Ministeeriumi nimetuse muutmise tingib asjaomase valdkonna üleandmine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt Justiits- ja Digiministeeriumile.

Eelnõu §-ga 8 asendatakse Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2007. a määruse nr 262 „Riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse kord“ § 8 lõike 1 punktis 32 sõnad „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi“ sõnadega „Justiits- ja Digiministeeriumi“.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi nimetuse asendamise Justiits- ja Digiministeeriumi nimetusega tingib asjaomase valdkonna üleandmine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt Justiits- ja Digiministeeriumile ning ühtlasi Riigi Infosüsteemi Ameti liikumine Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisalasse.

Eelnõu §-ga 9 asendatakse Vabariigi Valitsuse 7. juuli 2005. a määruse nr 160 „Sideettevõtjale sõnumite ülekandmise ja teabe andmise kulude hüvitamise kord“ § 1 lõigetes 1–3 ja § 5 tekstis sõnad „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium“ sõnadega „Justiits- ja Digiministeerium“ vastavas käändes.

Ministeeriumi nimetuse muutmise tingib asjaomase valdkonna üleandmine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt Justiits- ja Digiministeeriumile.

Eelnõu §-ga 10 muudetakse Vabariigi Valitsuse 10. juuni 2010. a määrust nr 71 „Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku ning kantselei põhimäärus“.

Punktiga 1 asendatakse § 4 lõigetes 1 ja 2 sõna „Sotsiaalministeeriumi“ sõnadega „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi“.

Nimetatud muudatus on vajalik, kuna soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku ning tema kantselei tegevuseks vajalikud kulud kaetakse riigieelarvest ning nähakse alates 1. jaanuarist 2025 ette Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eelarves eraldi real ning samuti kajastatakse majandustehinguid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi raamatupidamisarvestuses ja valitsemisala majandusaasta aruandes.

Punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks § 6 teine lause.

Kehtetuks tunnistatav lause sätestab, et voliniku ja kantselei postiaadress on Gonsiori 29, 15027 Tallinn. Kuna põhimääruses ei ole vaja esitada asukoha täpset aadressi, siis tunnistatakse § 6 teine lause kehtetuks. Põhimääruse § 6 esimeses lauses sätestatakse edaspidi, et volinik ja kantselei asuvad Tallinnas. Ühtlasi ei asu volinik nimetatud aadressil enam aastaid ning ka edaspidi, kui voliniku asukoha aadress muutub, ei ole otstarbekas selleks muuta Vabariigi Valitsuse määrust. Seega ei ole vaja esitada asukoha täpset aadressi.

Eelnõu §-ga 11 asendatakse Vabariigi Valitsuse 25. mai 2017. a määruses nr 88 „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused“, välja arvatud määruse 5. peatükis, sõnad „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium“ sõnadega „Justiits- ja Digiministeerium“ vastavas käändes.

Ministeeriumi nimetuse muutmise tingib asjaomase valdkonna üleandmine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt Justiits- ja Digiministeeriumile.

Eelnõu §-ga 12 muudetakse Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2015. a määrust nr 129 „Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni põhimäärus“.

Punktiga 1 asendatakse § 2 lõikes 1 sõna „justiitsminister“ sõnadega „justiits- ja digiminister“.

Muudatus on tingitud ministri ametinimetuse muutmisest.

Punktiga 2 asendatakse § 7¹ lõike 5 punktis 3 sõna „Justiitsministeerium“ sõnadega „Justiits- ja Digiministeerium“.

Muudatus on tingitud ministeeriumi nime muutmisest.

Punktiga 3 täiendatakse § 7¹ lõike 8 teist lauset ja lõiget 10 pärast tekstiosa „Riigikantselei“, tekstiosaga „Justiits- ja Digiministeerium,“ vastavas käändes.

Nimetatud muudatus on vajalik, kuna muudetavad lõiked reguleerivad küberjulgeoleku nõukogu otsustusvõimelisust ja hääleõigust ning asjaomane valdkond antakse üle Justiits- ja Digiministeeriumile.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Kuna määruse eelnõu on seotud VVSi eelnõuga, siis on määruse mõjusid hinnatud VVSi eelnõu raames ning täiendavaid mõjusid ei kaasne.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Kuna määruse eelnõu on seotud VVSi eelnõuga, siis on määruse rakendamisega seotud tegevustest, vajalikest kuludest ja määruse rakendamise eeldatavatest tuludest antud ülevaade VVSi eelnõu raames ning täiendavaid tegevusi, vajalikke kulusid ja eeldatavaid tulusid määruse rakendamisega ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2025 . aastal. Jõustumine on seotud VVSi eelnõu jõustumisega.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati koostöölastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Justiitsministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Siseministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ning Riigikantseleile.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Siseministeerium ning Justiitsministeerium koostöölastasid eelnõu märkusteta.

Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Sotsiaalministeerium ning Riigikantselei koostöölastamise tähtajaks märkusi ei esitanud. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõikest 4 loetakse eelnõu koostöölastatuks, kui koostöölastaja ei ole tähtaja jooksul eelnõu koostöölastanud või jätnud seda põhjendatult koostöölastamata.